

Vår ref. 25/21928 - 2
Saksbehandler Kristian Ripegutu
Dato 11.05.2026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
23/26	Formannskapet	26.05.2026
62/26	Bystyret	04.06.2026

Oppfølging av sak om lokalt styringstrykk

Formannskapet 26.05.2026

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

FORM - 23/26 vedtak

Formannskapet legger til grunn kommunedirektørens innstilling i tabell gjennomføres, med de merknadene og nyanseringene som framkom i høringsrunden i utvalgene. Målsetting for arbeidet er mer effektiv forvaltning av administrative ressurser og økt tilgjengeliggjøring av styringsinformasjon gjennom digitale rapporteringssider, samtidig som politisk involvering og forankring ivaretas på en god måte.

Kommunedirektørens innstilling

Formannskapet legger til grunn kommunedirektørens innstilling i tabell gjennomføres, med de merknadene og nyanseringene som framkom i høringsrunden i utvalgene. Målsetting for arbeidet er mer effektiv forvaltning av administrative ressurser og økt tilgjengeliggjøring av styringsinformasjon gjennom digitale rapporteringssider, samtidig som politisk involvering og forankring ivaretas på en god måte.

Bakgrunn for saken

Saken om kommunalt styringstrykk var til behandling i formannskapet 24.3.26 (sak 19/26). Der ble det besluttet å sende saken til høring i alle hovedutvalgene. Ved siden av selve saken ble det lagt til en del problemstillinger som formannskapet ønsket innspill fra utvalgene på:

FORM - 19/26 vedtak

Saken sendes på høring til hovedutvalgene før endelig behandling. Høringen skal særlig belyse:

1. Konsekvenser for politisk styring, demokratisk kontroll og innbyggernes innsyn

2. Grenseoppgangen mellom administrativ effektivisering og politiske organers behov for informasjon og behandling

3. Hvordan digitale løsninger og kunstig intelligens kan benyttes for å redusere arbeidsbelastning og rapporteringsbyrde uten å svekke politisk styring

4. Hvilke konkrete tiltak det enkelte utvalg selv kan gjennomføre for å redusere det lokale styringstrykket, herunder gjennomgang av egne bestillinger, rapporteringsbehov og møtepraksis.

5. Utvalg for teknisk sektor reduserer sin møtefrekvens og følger samme hyppighet som resten av utvalgene.

6. Alle utvalgene kan redusere møtefrekvens tilsvarende 1-2 møter i året.

7. Høringer legges som referatsaker, dersom administrasjonen ikke vurderer det som relevant å svare på

Saken legges deretter frem på nytt for formannskapet.

Saksfremstilling

Styringstrykksaken var på høring i alle de politiske hovedutvalgene i uke 16. Det varierer hvor mye hvert utvalg har oversendt av forslag og innspill, men temaene for diskusjonene har vært ganske gjennomgående i alle utvalg, også UIFK, som kun valgte å ta saken til orientering.

Nedenfor følger alle oversendelsesforslag fra hovedutvalgene i styringstrykksaken. Forslagene er nummerert administrativt. Forslaget som er gitt tallet 1 er et gjennomgående forslag som er formulert litt ulikt i utvalgene, men med lik intensjon. I denne saken er oversendelsen fra UHM brukt, da denne er mest nøytral med tanke på avsender. Formannskapets sak 19/26 ligger som grunnlag for hele saken og trekkes kun inn der det er aktuelt. Nedenfor følger kommunedirektøren kommentar til forslagene som framkom i høringen fortløpende.

1. « Rammesak » tidlig i budsjettprosessen (UTS, UHM, UOPP)

Politisk nivå bør gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen og slik også sikre at forslag er tilstrekkelig utredet før de behandles i budsjettssammenheng. Dagens praksis gjør at politisk nivå kommer for sent inn i kommunens budsjettprosess. Dette kan utløse mange «politiske bestillinger» ila året, som kunne vært unngått, og at det kommer mange og omfattende verbalforslag under sluttbehandling av budsjettet.

Bl.a. Drammen kommune har valgt en systematikk i budsjettarbeidet som innebærer å legge fram en «rammesak» helt i starten av budsjettprosessen som forberedelse til budsjettarbeidet, eksempelvis i «Rammesak», Drammen bystyre 18.06.25. Rammesaken er omtalt slik i et styringsdokument:

«Rammesaken utarbeides politisk og gir rådmannen overordnede rammer for budsjettarbeidet før arbeidet med budsjettet starter. Dette gir kommunestyret anledning til å debattere og gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen, og sikre tilstrekkelig utredning av forslag før selve budsjettbehandlingen»

Det anbefales at det legges fram en «Rammesak» tidlig i budsjettprosessen og slik at budsjettarbeidet blir gjennomført tilnærmet lik Drammens modell.

Kommunedirektørens kommentar

Noe av dette forsøker kommunedirektøren å ta tak i allerede i år, etter signaler fra folkevalgtopplæringen i oktober 2025. Mens man tidligere år har hatt et budsjettseminar for formannskapet i juni (åpent for alle), gjennomføres det i juni 2026 et budsjettseminar for hele bystyret. Kommunedirektøren vurderer at dette vil dekke noe av det høringsinnspillet peker

på, nemlig at hele laget av folkevalgte får informasjon samtidig. Formålet med budsjettseminaret er bl.a å gi informasjon om overordnet økonomisk utvikling, resultater og utfordringsbilde og gi et foreløpig bilde av kommunens økonomi og rammer i 2027-2030. Langsiktig drifts- og investeringsplan (LDIP) vil også være en del av budsjettseminaret, som nettopp angir rammer og betingelser for budsjettprosessen på kort og langsikt. Når det gjelder forslaget om å se til Drammen og deres «rammesak», så anser kommunedirektøren det som en større omlegging av budsjettprosessen i Skien kommune som det er behov for å bruke noe tid på å vurdere og som administrasjonen vil komme tilbake til.

2. Opplæring i Framsikt (UTS, UHM og UOPP)

Politikere på ulike nivåer kan ha behov for opplæring i bruk av Politikermodule i Framsikt. Det vil gi politikken økt innsikt i kommuneøkonomien og legge grunnlag for samarbeid, felles forståelse og god kommunikasjon mellom politisk og administrativt nivå.

Kommunedirektørens kommentar

Det er i de foregående årene gitt tilbud om opplæring i politikermodule i Framsikt for gruppeledere. Modulen på spørsmål og svar har vært benyttet av de fleste partier og mange ulike politikere, mens budsjettmodulen er tatt i bruk i mer begrenset grad. Kommunedirektøren vil legge opp til opplæring i modulen også i kommende budsjettprosess, og vil sammen med ordfører og gruppeledere finne en passende innretning.

3. Politisk styring, demokratisk kontroll og innsyn (UHM)

Rapportering

Utvalg for helse og mestring kan ikke støtte at tertialrapportering på økonomi avvikles.

Tertialrapportene er et sentralt styringsverktøy som gir politisk nivå nødvendig økonomisk innsikt og grunnlag for kvalifiserte vurderinger gjennom året.

Helse og mestring er et arbeidsintensivt område med høyt omstillingstempo. Utvalget har behov for å følge utviklingen tett, særlig knyttet til:

- økonomi
- medarbeidertilfredshet
- tiltak for økt nærvær

Rapporteringen bør derfor innrettes og forbedres, ikke reduseres.

Kommunedirektørens kommentar

Forslaget om å avvikle tertialrapport nr 2 (T2) har følgende begrunnelse. T2 avsluttes 31.8 og må jobbes med i den påfølgende måneden. På det tidspunktet er administrasjonen samtidig godt i gang med utformingen av handlings- og økonomiplanen (HØP) for kommende år, som legges fram i oktober. Denne bygger på den mest oppdaterte informasjonen administrasjonen har på fremleggelsestidspunktet og vil typisk ha den tallmessige informasjonen sin fra perioden som inngår i T2. Den tallmessige informasjon er i stor grad den informasjonen som presenteres jevnlig (noen ganger månedlig) i utvalg og formannskap gjennom året.

Kommunedirektørens forslag går ut på å ta ut den fullstendige T2 med gjennomgang av alle satsningsområdene, restanselister, tiltak og analyser for de siste fire månedene, når HØP noen uker etterpå gjennomgår og analyserer de samme områdene hittil i år (8-9 måneder) og følgelig gir et enda mer oppdatert bilde av status. Arbeidet med T2 slik den hittil har vært, gir etter kommunedirektørens vurdering en begrenset merverdi når analysen for hele inneværende år på de samme områdene ligger i HØP som jobbes ut helt parallelt av de samme personene og legges fram på tilnærmedesvis samme tidspunkt (i 2025 ble T2 behandlet etter framlegget av HØP i utvalgene).

Kommunedirektøren foreslår ikke å fjerne gjennomgangen på økonomi, sykefravær og prosjekter, som gjennomføres i de fleste utvalgsmøtene og i formannskapet månedlig. Det foreslås heller ikke å fjerne tertialrapportering på finans, som følger aktuelt lovverk. Videre har administrasjonen en ambisjon om å få på plass en rapporteringsside som er oppdatert og tilgjengelig for politikk og innbyggere innen alt for lang tid (se også annet sted). Kommunedirektøren vurderer derfor at en fjerning av dagens relativt omfangsrike T2-rapportering i liten grad vil svekke informasjonsflyten og -tilgangen for de folkevalgte, og at dette samtidig vil implisere en vesentlig rapportering- og analysereduksjon for de berørte ledere og rådgivere som jobber med dette.

4. Grenseoppgang mellom effektivisering og politisk behov

a. Møtefrekvens

Utvalg for helse og mestring ønsker å opprettholde dagens møtefrekvens. Områdets kompleksitet tilsier at dagens hyppighet er nødvendig for forsvarlig politisk oppfølging.

Utvalget støtter samtidig en gjennomgang av:

- *hvilke saker som egner seg som orienteringssaker*
- *hvilke saker som bør være politiske behandlingssaker*

Kommunedirektørens kommentar

Diskusjonene i utvalgene har vært noe ulike på dette feltet. Utvalg for helse og mestring har vært tydelige på at møtefrekvens bør opprettholdes som i dag. Andre utvalg har på sin side sett at møtene tidvis kommer for hyppig og at det følgelig blir så få saker til enkelte av møtene at møtet kanskje ikke kan forsvares. Noen utvalg har avlyst eller vurdert avlysning av utvalgsmøter med dette som bakteppe. Hittil har UTS hatt noen flere møter gjennom året enn de øvrige utvalgene, men også der har det vært luftet om det har vært behov for disse 2-3 flere møtene gjennom året. For UIFK og UOPP har det ved flere anledninger vært for kort mellom møtene til at administrasjonen har klart å få fram et rimelig antall saker. For eksempel vil et møteintervall på 3 uker ofte være i korteste laget for å få fram et sakskart som fyller et møte. En slik intervall forekommer typisk en gang i halvåret, gjerne mellom januar og februarmøtet og i november med to møter.

Det synes derfor som det enten kan være grunnlag for å vurdere 4 utvalgsmøter om våren og 3-4 utvalgsmøter om høsten (4 hvis en inkluderer framlegget av Handlings og økonomiplan for utvalgene), totalt 8 møter for utvalgene. I tillegg er det ikke noe i veien for at utvalgene i møteplanen kan legge inn et ekstra møte eller to gjennom året som kan benyttes hvis det er behov for det. Kommunedirektøren vil komme tilbake til dette i forbindelse med møteplanen for 2027, som behandles høsten 2026.

b. Interpellasjoner og spørsmål

Utvalget støtter behovet for redusert ressursbruk knyttet til interpellasjoner, men understreker at dette ikke må svekke folkevalgtes rettigheter.

Det bør derfor innføres tydelige regler for når skriftlige svar skal foreligge, slik at interpellanter kan forberede seg til møtet. Dette vil bidra til bedre debatter og redusert samlet arbeidsbelastning.

Kommunedirektørens kommentar

Regler knyttet til interpellasjoner, forespørsler og spørsmål vil bli en del av kommunens politiske saksbehandlingsreglement som kommer til behandling våren 2026.

5. Digitalisering og bruk av KI

Utvalget støtter bruk av digitale løsninger og KI der dette vurderes som forsvarlig.

Det skal tydelig opplyses når tekst og materiale er KI generert, og hensyn til kvalitet, sikkerhet og personvern må ivaretas.

Utvalget støtter videre:

- *forenkling av rutiner og reduksjon av tekstmengde i planer og styringsdokumenter*
- *i større grad revidering av eksisterende planverk fremfor nye planer, eksempelvis Temaplan for helse og mestring*
- *videre arbeid med å gjøre kommunens nettsider mer oversiktlige og enklere søkbare*

Kommunedirektørens kommentar

KI-verktøy er en del av verktøykassen politiske saksbehandlere har for å lage saksframlegg, planer og andre svar, på lik linje med kollegaveiledning og støtte. Uavhengig av hvilke verktøy som benyttes for å lage et dokument til politisk behandling gjelder prinsippet om fullført saksbehandling. Dette betyr at det er saksbehandler (i siste instans kommunedirektøren) som er ansvarlig for at innholdet i et dokument er saklig, etterrettelig og riktig, uavhengig av hvilke hjelpemidler som er benyttet (KI, internett, kollegaer osv).

Når det gjelder forenkling av tekstmengde i ulike dokumenttyper, er dette noe administrasjonen jobber mye med, og tar i bruk både menneskelig og kunstig intelligens i dette arbeidet.

Hvorvidt eksisterende planer i større grad skal revideres framfor å skrives på nytt, vil etter kommunedirektørens vurdering avhenge både av plantypen og hvilke ambisjoner kommunens har på området. Noen planer skal tilfredsstillende og dekke helt nye behov, og vil av den grunn måtte bygges opp fra bunnen, mens andre kanskje i større grad kan gjenbrukes/revideres. På noen områder vil kanskje temaplaner i tradisjonell forstand være overflødige og være mer hensiktsmessig plassert i LDIP og HØP. I siste instans er denne typen valg opp til aktuelle utvalg og bystyre å beslutte.

6. Konkrete tiltak

a. Høringer

Utvalget mener det bør være opp til kommunalsjef og utvalgsleder i fellesskap å vurdere hvilke høringer som behandles administrativt og/eller politisk.

Administrativt behandlede høringer bør legges fram som referatsak i relevant utvalg.

Utvalget understreker at eldrerådet og rådet for personer med funksjonsnedsettelse skal involveres i høringer som berører deres ansvarsområder.

Kommunedirektørens kommentar

Kommunen får svært mange høringer tilsendt årlig. Temaer og relevans varierer mye. I regelen legges høringer med og uten innstilling dersom de vurderes som relevante for utvalg og/ eller bystyre. Når det er tvil, er det vanlig å drøfte saken med ordfører og/ eller utvalgsleder. Det hører ellers med til sjeldenhetene at det lages rene administrative høringer, dvs at administrasjonen sender inn høringer på vegne av Skien kommune på egenhånd. Standard prosedyre er at dersom det lages et høringssvar, så legges det fram for politikken for endelig vurdering.

Det jobbes med å lage en rapporteringsside for politikere og befolkning, som blant annet kan gjøre alle innkomne høringer tilgjengelige.

b. Søkbare tilskuddsordninger

Omfanget av lokale søkbare tilskuddsordninger bør vurderes nedskalert og bedre samordnet. Arbeid med å effektivisere søknadsprosesser, tildeling og rapportering støttes.

Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren tar dette til etterretning og vil følge opp, men vil understreke at omfanget av lokale søkbare tilskuddsordninger i stor grad er opp til bystyret og bestemme.

7. Tidsfrister

Det bør stilles krav om tydelige tidsfrister både for folkevalgte og administrasjonen med tanke på innsendelse og svar. Begge parter må overholde fristene for å sikre forutsigbarhet og redusere unødig styringstrykk.

Kommunedirektørens kommentar

Det vises til revidering av det politiske saksbehandlingsreglementet som kommer til behandling våren 2026.

8. Portal for høring

Det bør ses på muligheten for å legge inn alle høringer i en portal, slik at alle har tilgang til å være orientert om hvilke høringer som har kommet.

Kommunedirektørens kommentar

Det jobbes med å lage en rapporteringsside for politikere og befolkning, som blant annet kan gjøre alle innkomne høringer tilgjengelige.

9. Evaluering (UTS)

Tiltakene i saken om reduksjon av lokalt styringstrykk evalueres etter to år av Kontrollutvalget eller av et annet, uavhengig organ.

Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren mener det vil være naturlig å diskutere underveis både i bystyre og utvalg hvordan innretning og omfang av saker samt informasjonsflyt fungerer slik at en sikrer gode beslutningsgrunnlag og hensiktsmessig framdrift i saker. Hvorvidt eksterne aktører skal kobles på et slikt pågående arbeid, vil være opp til de politiske organene å bestemme.

Andre kommentarer fra utvalg

UHM: Avslutningsvis mener Utvalg for helse og mestring at redusert styringstrykk må bidra til bedre politisk styring og tydeligere prioriteringer, ikke svekket demokratisk kontroll eller innsyn.

UOPP: Begrensninger i rapporteringer må ikke redusere tilgangen på relevante fakta fra de ulike sektorene innenfor oppvekstområdet. Uten god tilgang på informasjon vil det kunne begrense mulighetene til å sette inn relevante politiske tiltak. Gjennomførte undersøkelser og oppfølging av vedtak må fortløpende gjøres tilgjengelig for utvalget.

Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren er som UOPP opptatt av at innretning og omfang av saker samt informasjonsflyt må fungere slik at en sikrer gode beslutningsgrunnlag og hensiktsmessig framdrift i saker. Hvordan dette kan gjøres på en fornuftig måte i det enkelte utvalg, bør skje i en dialog mellom utvalgsleder/ utvalg og aktuelle kommunalsjef.

Effekten av saken

En mer effektiv og mer tilgjengelig rapportering, noe færre store rapporteringer og innlemmelse av noen store temaplaner i eksisterende planer er blant de elementene som vurderes å ha en positiv effekt på kommunens administrative arbeidsprosesser. Flere av forslagene vil kunne frigjøre administrativ kapasitet på viktige områder, og samtidig øke effektiviteten og analysekapasiteten i endel arbeidsprosesser.

Perspektiv	Negativ	Nøytral	Positiv	Ikke relevant
Konsekvens for klima på kort og lang sikt				x
Konsekvens for miljøet på kort og lang sikt				x
Økonomiske konsekvenser i et langt perspektiv			x	
Konsekvens for folkehelsen				x

Kommunedirektørens vurdering og konklusjon

Område	Kommunedirektørens foreslåtte tiltak	Kommunedirektørens vurdering og innstilling etter høring
Rapporterings rutiner	- Begrense rapportering til lovpålagte rapporter og rapporter som er nødvendig for politisk styring og rapportering - Foreta vurdering av behov, hyppighet, overlapp med andre rapporteringer, merverdi vs. ressursbruk ved bestilling av nye rapporteringer - Videreutvikle bruken av sanntidsrapportering	Kommunedirektøren foreslår på ingen måte å fjerne rapportering til bystyret og utvalg. Rapportering er viktig for å sikre informasjon, internkontroll og politisk styring. Dette handler for kommunedirektøren mer om å fjerne doble rapporteringer, noe rapporteringsvolum og ikke minst innrette en del av rapporteringen på en annen måte enn før, for eksempel gjennom styringssider for automatisert rapportering. Med de presiseringer som er gjort

	• Tertialrapport 1 og 2 eksklusive finans avvikles og erstattes med én halvårsrapport • Virksomhetsplaner avvikles og rapportering på politiske bestillinger tilgjengeliggjøres fortløpende i Framsikt • Rapportere sykefravær kvartalsvis til PSU og ut over det bruke Framsikt/ liknende plattform for fortløpende oversikt over sykefraværet • Hvert politiske utvalg tar en gjennomgang av de løpende rapporteringene som gjøres i dag basert på vurderingspunktene nevnt i kapittelet om rapporteringsrutiner	dette ovenfor, vurderer kommunedirektøren at det er grunnlag for å jobbe videre med de tiltakene som er skissert på dette området. Dette betyr at Tertialrapport 2 utgår fra i år og virksomhetsplanen i nåværende form fra 2027 (det skal fortsatt foreligge en tilgjengelig oversikt over politiske vedtak). Når det gjelder hvorvidt det fra 2027 blir en tertialrapport 1 eller en halvårsrapport, vurderer kommunedirektøren det som mest hensiktsmessig å beholde tertialrapport 1, siden dette vil sikre at det foreligger en rapportering for de folkevalgte før man går i sommerferie
Interne regelverk og rutiner	• Gjennomgang av kommunens overordnede dokumenter som HØP, årsmelding, tertialrapportering og planverk for å redusere gjentakelser og lange tekstmengder uten tydelig merverdi	Kommunedirektørens vurderer at det er grunnlag for å gå videre med dette forenklingsarbeidet i kommunens overordnede styringsdokumenter, med intensjon om å øke lesbarheten og tilgjengeligheten.
Andre tiltak: Planer	• Revidere kommunens planstrategi med formål å redusere antallet planer, herunder vurdere planer som kan inkluderes i HØP • Være mer tiltaksorienterte i våre planer og ta tiltakene inn i HØP • Nye planer bør bare bestilles der dette gir reell styringsverdi og vurderingene som ble foreslått når det gjelder bestilling av nye rapporteringer bør også ligge til grunn før nye planer bestilles og utarbeides	I den opprinnelige saken foreslås det konkret at følgende planer tas ut av planstrategien og innlemmes i form av strategier (LDIP) og/ eller tiltak (HØP): · Digitaliseringsstrategien (LDIP og HØP) · Inkluderingsplanen (HØP) · Arbeidsgiverstrategien (HØP) Dette mener kommunedirektøren fortsatt er en hensiktsmessig tilnærming og foreslår at dette effektueres. Fram mot neste rullering av planstrategiene vil de bli jobbet med hvordan eventuelt andre temaplaner kan samles eller innlemmes i andre styringsdokumenter. Når det gjelder rapportering på tiltak på disse områdene, vil det

		rapporteres via årsmelding, HØP, tertial 1 (el liknende) samt underveis i utvalg når det er aktuelt.
Andre tiltak: Generelle politiske bestillinger	Ved <u>større</u> politiske bestillinger vurderes faktorer som merverdi vs. administrativ belastning, hvorvidt dette er besvart tidligere og om det finnes informasjon i allerede tilgjengelig styringsdata (eksempelvis via Framsikt)	Her forutsettes fortsatt god dialog mellom administrasjon og politikk for å kalibrere behov og omfang. Kommunedirektøren legger videre til grunn at det kommer på plass en rapporteringsside for styringsinformasjon, slik at folkevalgte selv kan finne mer av informasjonen de trenger.
Andre tiltak: Revisjoner	Ved bestilling av ny revisjon, skal det vurderes om statlige myndigheter nylig har gjennomført revisjon eller tilsyn innen samme område. Dersom dette er tilfelle, skal det videre vurderes om denne allerede dekker informasjonsbehovet	Kommunedirektøren legger til grunn at administrasjon og utvalgsleder/ folkevalgte har en dialog på behov og omfang i de tilfellene hvor dette er aktuelt, og at man sammen finner en god løsning.
Konkrete forslag: Høringer	- Administrasjonen får fullmakt til å begrense antall utredede høringssaker - Høringer behandles som hovedregel kun i ett utvalg – dette avklares med utvalgsleder	Kommunedirektøren tar innspillet fra høringen på at politisk behandling av høringer avklares mellom administrasjon og politikk fortløpende. I tillegg jobbes det med å få på plass en rapporteringsside for generell styringsinformasjon, hvor det også vil bli vurdert om innkomne høringer kan innlemmes.
Konkrete forslag: Lokale tilskuddsordninger	Igangsette en gjennomgang av lokale tilskuddsordninger for å se om det er mulig å effektivisere søknadsprosessen, tildeling og rapportering	Dette punktet ble forsterket gjennom høringen, og kommunedirektøren opplever at det er enighet om å jobbe sammen for å forenkle og effektivisere dette området.

Vedlegg

Reduksjon av lokalt styringstrykk

Saksliste til alle politiske utvalg - vedtak fra Rådet for personer med funksjonsnedsettelse

Møteinncalling til utvalgene uke 16 - innspill fra eldrerådet i sak om reduksjon av lokalt styringstrykk

